

VODIČ ZA INDIVIDUALNE PREDSTAVKE

KOMITETIMA UJEDINJENIH NACIJA

FEBRUAR 2025

SADRŽAJ

UVOD	3
ŠTA SU KOMITETI UN-A	4-5
MEĐUNARODNI UGOVORI O LJUDSKIM PRAVIMA	6-7
PREGLED KONVENCIJA	8
INDIVIDUALNA PREDSTAVKA	9-10
POSTUPAK PODNOŠENJA PREDSTAVKE	11-14
PREVOD FORMULARA ZA PODNOŠENJE PREDSTAVKE	15-16

UVOD

- Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima i Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima čini savremeni katalog ljudskih prava – International Bill of rights.
- Kada dođe do povrede ili ugrožavanja nekog ljudskog prava, možemo i trebamo da se obratimo nekome da isto zaštitimo. U većini slučajeva obratit ćemo se nadležnom sudu ili nekom od nadležnih državnih organa. Međutim, cilj ovog vodiča je da uputi sve zainteresovane osobe kojim je ugroženo ili povrijeđeno neko ljudsko pravo da mogu da se obrate nekom od međunarodnih tijela kako bi isto zaštitili ukoliko ga u svojoj državi nisu uspjeli ostvariti.
- Najčešća praksa koja vlada u Bosni i Hercegovini je da osobe svoja prava pred međunarodnim tijelima traže pred Evropskim sudom za ljudska prava u Strazburu. Međutim, u ovom vodiču ćemo objasniti procedure prijave **pred Komitetima Ujedinjenih nacija. (link)**.

ŠTA SU KOMITETI UN-a

Međunarodnim ugovorima (konvencijama) predviđena su posebna ugovorna tijela koja su nastala pod okriljem Ujedinjenih nacija. Kako odredbe iz ugovora (konvencija) ne bi ostale samo mrtvo slovo na papiru uspostavljen je mehanizam zaštite kojim se utvrđuje da li se države pridržavaju prava i obaveza koje su preuzele potpisivanjem i ratificiranjem ugovorima. Ovaj posao obavljaju ugovorna tijela, odnosno **komiteti** (U daljem tekstu Komiteti).

U nastavku teksta ćemo se osvrnuti na to, ko i kako može da podnese individualnu predstavku komitetima UN-a za zaštitu ljudskih prava, te kako komiteti postupaju u takvim predstavkama.

Za početak ćemo se osvrnuti na neke od najvažnijih dokumenata međunarodnog prava.

ŠTA SU KOMITETI (UGOVORNA TIJELA)

- Svim pomenutim konvencijama predviđeno je osnivanje posebnog komiteta čiji je zadatak da se stara o dosljednoj primjeni prava iz konvencije.
- Komiteti predstavljaju ekspertska tijela, što znači da u njihov sastav ulaze nezavisni eksperti iz oblasti ljudskih prava.
- Oni ne primaju naknadu za rad u komitetu i potpuno su nezavisni u svom radu, čak i u odnosu na državu iz koje dolaze i koja ih je kandidovala za člana komiteta.
- Njihov mandat traje četiri godine.
- Sjedište svih komiteta nalazi se u Ženevi.

MEĐUNARODNI UGOVORI O LJUDSKIM PRAVIMA

Devet međunarodnih ugovora o ljudskim pravima predstavljaju osnovne ugovore o međunarodnim pravima:

1. Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima;
2. Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima;
3. Konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije;
4. Konvencija o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena;
5. Konvencija protiv torture i drugih surovih, neljudskih i ponižavajućih kazni i postupaka;
6. Konvencija o pravima deteta;
7. Međunarodna konvencija o zaštiti prava radnika migranata i članova njihovih porodica;
8. Konvencija o pravima osoba sa invaliditetom;
9. Međunarodna konvencija o zaštiti svih lica od prisilnih nestanaka.

Na [ovom linku](#) pričitajte svaki od navedenih ugovora.

MEĐUNARODNI UGOVORI O LJUDSKIM PRAVIMA

Bosna i Hercegovina je potpisnica svih navedenih ugovora i konvencija, te je ratifikovala svaku od navedenih.

Što se tiče usvajanja i ratifikacije individualnih predstavki po navedenim konvencijama, građani Bosne i Hercegovine mogu da podnesu individualnu predstavku pred Komitetima po svim navedenim, izuzev po:

- **Konvenciji o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije; i**
- **Međunarodnoj konvenciji o zaštiti prava radnika migranata i članova njihovih porodica.**

Potpisivanjem navedenih konvencija, Bosna i Hercegovina se obavezala da će poštovati i štiti propisana prava. To znači da država ne smije da ograničava ili sužava prava koja su propisana već da ima obavezu da štiti prava pojedinca od povreda, ali i da preduzima konkretne mjere kako bi omogućila njihovo puno uživanje.

PREGLED KONVENCIJA I NJIHOVIH KOMITETA

Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima

Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima

Konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije

Konvencija o eliminisanju svih oblika diskriminacije žena

Konvencija protiv torture i drugih surovih, neljudskih i ponižavajućih kazni i postupaka

Konvencija o pravima djeteta

Međunarodna konvencija o zaštiti prava radnika migranata i članova njihovih porodica

Konvencija o pravima osoba sa invaliditetom

Međunarodna konvencija o zaštiti svih lica od prisilnih nestanaka

Komitet za ljudska prava

CCPR

Komitet za ekonomska, socijalna i kulturna prava

CESCR

Komitet za ukidanje rasne diskriminacije

CERD

Komitet za eliminisanje diskriminacije žena

CEDAW

Komitet protiv mučenja

CAT

Komitet za prava djeteta

CRC

Komitet za prava radnika migranata

CMW

Komitet za prava osoba sa invaliditetom

CRPD

Komitet za prisilne nestanke

CED

Bosna i Hercegovina nije prihvatila nadležnost za podnošenje individualnih predstavki CERD i CMW Komiteta (listu svih ratifikovanih konvencija možete vidjeti na linku)

INDIVIDUALNA PREDSTAVKA

Šta je to individualna predstavka?

- Individualna predstavka je pritužba u kojoj se ističu navodi da je država prekršila prava iz nekog međunarodnog ugovora kojim se štite ljudska prava.
- Njom se pokreće poseban međunarodni mehanizam zaštite ljudskih prava pred jednim od komiteta UN za zaštitu ljudskih prava
- Ovaj mehanizam ne predstavlja sudski postupak, kao u slučaju Evropskog suda za ljudska prava, već jedan poseban postupak, nalik sudskom, u kojem nezavisni eksperti, članovi komiteta, odlučuju o povredi prava iz međunarodnog ugovora na osnovu informacija koje su dostavili podnosilac predstavke i država protiv koje je podnijeta predstavka
- Odluke koje ovi komiteti donose ne predstavljaju presude i nemaju snagu sudske odluke.

Kako podnosim individualnu predstavku

- Individualnu predstavku možete podnijeti tek pošto su iscrpljeni svi domaći pravni lijekovi u sudskim i/ili upravnim postupcima koji Vam stoje na raspolaganju.
- Posljednje raspoloživo pravno sredstvo je u načelu **apelacija Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine**. Ovo iz razloga jer postoje izuzeci od pravila o iscrpljivanju raspoloživih pravnih sredstava i ne moraju svi slučajevi dospjeti pred Ustavni sud

Od ovog pravila ima izuzetak, a to je u slučajevima kada sudski/upravni postupak nerazumno dugo traje ili nije predviđen sudski sistem zaštite

U ovom Vodiču ćemo objasniti postupak individualne predstavke pred sedam komiteta.

KO MOŽE DA PODNESE PREDSTAVKU PROTIV BOSNE I HERCEGOVINE

Svaka osoba koja smatra da joj je Bosna i Hercegovina povrijedila prava garantovana navedenim Konvecijama.

Osoba koje podnosi predstavku/pritužbu mora se nalaziti pod jurisdikcijom Bosne i Hercegovine.

ŠTA TREBA DA SADRŽI PRIJAVA?

Prijava treba da bude na jednom od službenih jezika UN-a:
engleski
francuski
španski
ruski

- Lične podatke:
- puno ime i prezime
 - državljanstvo
 - datum rođenja
 - kontakt podatke

- Jasno i koncizno opisati:
- koja su ljudska prava povrijeđena
 - navesti državu koja je povrijedila vaša prava
 - opis događaja hronološkim redom
 - koje su državne institucije/zvaničnici bili uključeni

Potrebno je detaljno opisati gdje ste se žalili na povredu, koje ste odgovore dobili (od prve žalbe do posljednje odluke)

U prijavi je potrebno priložiti sve dokumente (naročito žalbe i odgovore na njih)

**PREDSTAVKA TREBA DA BUDE ČITKA I POTPISANA.
KOMITETI NEĆE RAZMATRATI PREDSTAVKE KOJE SU ANONIMNE I
NEPOTPISANE.**

Potreban je prevod ovih dokumenta ako nisu na jednom od službenih jezika UN-a (nije potrebno da bude zvaničan prevod)

Primjer formulara za prijavu individualne predstavke možete pronaći na ovom linku

KAKO POSLATI PREDSTAVKU?

Predstavke/pritužbe moraju biti dostavljene putem e-pošte.

(predstavke/pritužbe dostavljene poštom biće prihvaćene samo ako podnositelji predstavki/pritužbi mogu opravdati da ih nisu bili u mogućnosti dostaviti e-poštom npr. osoba u pritvoru).

Predstavke/pritužbe se alternativno mogu podnijeti putem portala peticija: **<https://complaints.ohchr.org/>**.

E-MAIL ADRESA

petitions@ohchr.org

- **Ukoliko šaljete predstavku poštom, pošaljite isključivo kopije, a ne originale. Nijedan dokument Vam neće biti vraćen.**
- **U slučaju da šaljete putem elektronske pošte, potrebno je da pošaljete skeniranu verziju predstavke na kojoj se vidi Vaš potpis, kao i nepotpisanu verziju otkucanu u Word-u.**

ADRESA

Petitions and Inquiries Section
Office of the High Commissioner
for Human Rights United Nations
Office at Geneva
1211 Geneva 10,
Switzerland

FAX

+ 41 22 917 90 22

Dobro je znati i...

Vaša predstavka ne bi trebalo da bude duža od 50 strana sa svim dokazima i aneksima. U slučaju da je sama predstavka duža od 20 strana, poželjno je da dostavite komitetu i sažetak Vaših glavnih argumenata na do pet strana.

U PREDSTAVCI MOŽETE DA NAVEDETE:

- KOJA SU VAŠA OČEKIVANJA OD KOMITETA
- DA NAVEDETE PRAVA IZ KONVENCIJE ZA KOJA SMATRATE DA SU PREKRŠENA

NIJE POTREBNO DA IMATE ADVOKATA ILI ZASTUPNIKA PRILIKOM PODNOŠENJA PREDSTAVKE ALI IMAJTE NA UMU DA NJIHOVI SAVJETI MOGU POBOLJŠATI KVALITET VAŠE PREDSTAVKE.

Iako komiteti neće razmatrati anonimne predstavke, treba napomenuti da možete zatražiti povjerljivost podataka, odnosno da podaci koji Vas mogu identifikovati budu izostavljeni tokom postupka, kao i u odluci komiteta koja se uvijek objavljuje javno.

Rok za podnošenje individualne predstavke:

- Komitet za ljudska prava predviđa rok od 5 godina od kada su iscrpljeni svi domaći pravni lijekovi
- Komitet za ekonomska, socijalna i kulturna prava predviđa rok od 1 godine od trenutka kada budu iscrpljeni domaći pravni lijekovi.
- Komitet za prava djeteta predviđa rok od 1 godine od trenutka kada budu iscrpljeni domaći pravni lijekovi.
- Ostali komiteti čiju je nadležnost Bosna i Hercegovina prihvatila nemaju predviđene rokove

Prilog 1 - Prevod formulara za podnošenje predstavke

1. Navedite komitet kojem upućujete predstavku:

(Podnosilac predstavke/pritužbe može podnijeti svoju predstavku/pritužbu samo jednom komitetu.)

2. Navedite na koju državu ili državu članicu se odnosi predstavka:

3. Podnosilac predstavke:

Prezime:

Ime:

Datum rođenja:

Državljanstvo:

4. Kontakt podaci podnosioca predstavke:

E-mail:

Telefon:

Adresa:

5. Žrtva kršenja prava, ukoliko se razlikuje od podnosioca predstavke:

Prezime:

Ime:

Datum rođenja:

Državljanstvo:

6. Advokat ili drugi zastupnik (ukoliko ga imate):

Prezime:

Ime:

E-mail:

Broj telefona:

Adresa:

7. Da li želite da se ime podnosioca predstavke / žrtve kršenja prava anonimizuje u eventualnoj odluci komiteta?

DA NE

8. Da li ste se o istom slučaju povrede prava žalili nekom drugom međunarodnom ili regionalnom tijelu?

DA NE

9. Da li tražite donošenje privremene mjere (da bi se izbjeglo nanošenje nepopravljive štete podnosiocu predstavke/žrtvi) ili mjere zaštite (da bi se izbjeglo nanošenje štete ili odmazda protiv podnosioca predstavke/žrtve i/ili članova porodice ili zastupnika)?

DA NE

10. Činjenice. Predstavite rezime glavnih činjenica slučaja, hronološkim redoslijedom, uključujući datume i informacije o upravnim/ sudskim pravnim lijekovima. Fokusirajte se na činjenice Vašeg pojedinačnog slučaja. Informacije koje se odnose na opšti kontekst treba uključiti samo ako su relevantne i što je moguće kraće. Nemojte uključivati navode o kršenju prava (ovo treba da bude uključeno u paragraf 11 u nastavku). Navedite informacije o domaćim pravnim lijekovima. Molimo Vas opišite, hronološkim redom, svaki korak koji je žrtva preduzela da podnese svoje tužbe pred sudovima i/ili upravnim organima. Opišite datume i sadržaj svakog podneska, organ kome je podnijet, datum odluke i razlog(e) za odluku. Ako domaći pravni lijekovi nisu iscrpljeni, navedite zašto.

11. Tvrdnje. Objasnite kako i zašto smatrate da opisane činjenice i okolnosti krše Vaša prava / prava žrtve. Molimo Vas da navedete za koja prava smatrate da su prekršena (ako je moguće, identifikujte članove prema relevantnom ugovoru)

12. Datum, mjesto i potpis:

Datum:

Mesto:

Potpis podnosioca predstavke i žrtve (ukoliko se razlikuju): .

Napomena: potrebno je da pošaljete dva dokumenta:

- "Word dokument" (koji ne zahtjeva potpis); i
- potpisanu verziju dokumenta koja je skenirana ili fotografisana.

13. Lista dokumenata

Osigurajte da su svi dokumenti poredani po datumima, da su uzastopno numerisani i jasno označeni. Na primjer: Aneks 1 (Žalba Apelacionom sudu – 15. juni 2020. godine); Aneks 2 (Odluka Apelacionog suda – 20. juli 2022. godine).

Dostavite:

- Odluke domaćih sudova i upravnih organa o Vašim zahtjevima, kao i sažetke svake od odluka ukoliko odluke nisu na jednom od zvaničnih jezika UN;
- Svaku dokumentaciju ili druge dokaze koje posjedujete koji potkrijepljuju Vašu predstavku, uključujući medicinske ili psihološke izveštaje, ako je relevantno;
- Relevantne domaće zakone ili podzakonske akte, ako je relevantno.

MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BOSNE I HERCEGOVINE

Sektor za ljudska prava

februar 2025. godine

